

ПРЕФІКСАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ТВОРЕННЯ НІМЕЦЬКОГО ДІЄСЛОВА

Деркевич Н. А.

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
німецької філології та методики навчання німецької мови
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Одним із продуктивних способів творення німецького дієслова є префіксація, тобто утворення похідних слів за допомогою префіксального форманта. «Префікс – це службова морфема, що розташована перед коренем або іншим префіксом, приєднується до всього слова, виконує словотвірну і/ або граматичну функцію» [4, с. 235]. Префікс не є самостійною мовною одиницею і виявляє своє значення лише у складі слова. На думку І. Г. Милославського, досліджуючи семантику дієслівних префіксів, потрібно виявити, сформулювати значення, яке належить власне префіксові, а не іншим частинам його внутрішнього або зовнішнього контексту [5, с. 54]. Префікси є «гомогенними будівельними елементами» – так їх називає Р. В. Єфимов [3, с. 15], і займають свою препозицію щодо твірної основи. У словотвірній мікросистемі ці елементи перебувають у відношеннях взаємозумовленості, яка носить функціональний характер: будь-який словотвірний формант у рамках своєї мікросистеми виконує словотвірну функцію з метою формування нових лексичних одиниць.

Існують функціональний та дистрибутивний критерії щодо виявлення словотвірної мікросистеми префіксів. Перший критерій стосується словотвірної функції префіксів – це здатність приєднуватися до твірних різнокатегоріальних основ і формувати похідні дієслова. Для другого критерія важливим є розташування префікса у внутрішній синтагмі: препозиція щодо лексичної основи і зв'язність із зовнішньою синтагмою.

У системі афіксальних засобів префікси мають свої диференційні параметри, що вирізняє їх з-поміж інших афіксів. Вони характеризуються точно визначеною в структурі слова позицією – структурною автономністю, оскільки вони поєднуються тільки з цілим словом будь-якої частини мови, що дає підстави кваліфікувати їх як особливі препозитивні одиниці. Префіксальні похідні слова зберігають морфологічні ознаки твірних слів.

У семантичному аспекті префікси вирізняються тим, що вони уточнюють, доповнюють значення похідного слова або надають йому модифікаційної семантики загалом, тому змінюються лексичне значення і дистрибуція слова, тобто його синтаксичне та семантичне комбінування з іншими словами.

Як зазначає Н. Шанський, для префіксів характерними є певні особливості [6, с. 44-46], зокрема: здатність префіксів бути в ролі омонімічного

елемента (то словотвірного, то формотвірного), вузький діапазон дії префіксів: переважно в колі дієслів, неможливість переведення за допомогою префіксів основи з одного розряду слів у інший, здатність префікса приєднуватися до слова загалом.

Література

1. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ : Наукова думка, 1988. 256 с.
2. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. 187 с.
3. Ефимов Р. В., Каравашкин В. И. Внутренняя валентность слова: теория и практика: учеб. пособие. Харьков : [б. изд-ва], 1977. 87 с.
4. Кочерган М. П. Українська мова: енциклопедія / [ред: Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін.]. Київ : Українська енциклопедія, 2000. 752 с.
5. Милославский И. Г. Вопросы словообразовательного синтеза. Москва : Изд-во МГУ, 1980. 296 с.
6. Шанский Н. М., Тихонов А. Н. Современный русский язык. Словообразование. Морфология: учебн. [для студ. пед. ин-тов]. Москва : Просвещение, 1987. 256 с.
7. Городенська К. Г., Кравченко М. В. Словотвірна структура слова. Київ : Наукова думка, 1981. 197 с.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Джинджириста С. В.

*студентка факультету філології і журналістики
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Сьогодні проблема мовної підготовки визначається соціальним замовленням висококваліфікованих спеціалістів у різних галузях суспільного життя, що повинні мати навички та вміння професійного іншомовного спілкування з іноземними колегами з метою обміну досвідом і досягненнями у своїй галузі й ефективного їх застосування в Україні. У період глобальних трансформаційних змін очевидною стає необхідність екстенсивного й інтенсивного оновлення вищої освіти як одного з ключових соціальних інститутів суспільства. Це, по-перше, визначається умовами неухильного і динамічного поповнення знання, швидким застарінням наукових підходів та